

ANKARA SANAYİ ODASI

**KIRGIZİSTAN CUMHURİYETİ
ÜLKE NOTU**

**Araştırma ve Yönlendirme Müdürlüğü
13 Eylül 2019**

İÇİNDEKİLER

1- Ülke Künyesi

2- Kırgızistan'ın Dış Ticareti

Tablo 1 - Ülkenin Dış Ticaret Göstergeleri

Tablo 2 – Kırgızistan'ın İhracatında Başlıca Ürünler

Tablo 3 – Kırgızistan'ın İthalatında Başlıca Ürünler

Tablo 4 – Kırgızistan'ın İhracatında Başlıca Ülkeler

Tablo 5 – Kırgızistan'ın İthalatında Başlıca Ülkeler

3- Türkiye ile Mali Arasındaki Ticari İlişkiler

Tablo 1 - Türkiye- Kırgızistan Dış Ticaret Değerleri

Tablo 2 - Türkiye'nin Kırgızistan'a İhracatında Başlıca Ürünler

Tablo 3 - Türkiye'nin Kırgızistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler

4- Doğrudan Yabancı Yatırımlar

1- Ülke Künyesi

Resmi Adı	Kırgızistan Cumhuriyeti
Cumhurbaşkanı	Sooronbay Sharipovich Jeenbekov
Başkenti	Bişkek
Resmî dil	Kırgızca, Rusça
Yönetim biçimi	Başkanlık tipi Cumhuriyet
Yüzölçümü	198.500 km ²
Nüfus	6.389.000 (2018 yılı tahmini)
Din	%80 Müslüman, %20 Hıristiyan ve Animist
Gayri Safi Yurt İçi Hasıla - GSYİH	18.488 (IMF, 2019 tahmini)
Kişi Başına Düşen GSYİH	1.188 (2018 tahmini, IMF)
GSYİH Büyüme Oranı (Yıllık)	3,34 (IMF, 2019 tahmini)
Para birimi	Kırgızistan Somu
Zaman dilimi	GMT +6
Coğrafi Konum	<p>Orta Asya'nın kuzeydoğusunda yer alan, Kırgızistan'ın yüzölçümü, 198.500 km²'dir. %4,4'ü su olan Kırgızistan'ın yüzölçümünün, %5,3'ünü ormanlık alanlar, %54,1'ini tarımsal alanlar, %36,2'sini ise, diğer arazi oluşturmaktadır. Kuzeyinde Kazakistan, güneydoğu ve doğusunda Çin Halk Cumhuriyeti, batısında Özbekistan, güneybatısında Tacikistan ile komşu olan Kırgızistan'ın sınırlarının toplam uzunluğu 3.878 km'dir. Kırgızistan'ın Kazakistan ile sınır uzunluğu 1.051 km, Çin Halk Cumhuriyeti ile 858 km, Özbekistan ile 1.099 km ve Tacikistan ile ise, 870 km'dir. Kırgızistan'ın denize sınırı bulunmamaktadır. Kırgızistan'ın kuzeyi ile güneyi arasındaki uzaklık 454 km, doğu ile batısı arasındaki uzaklık ise 925 km'dir.</p> <p>Kırgızistan geniş çukur alanlara, derin vadilere ve yüksek dağ sıralarına sahiptir. Ortalama rakım 2.750 m'dir. En yüksek nokta (Pobeda Tepesi), deniz seviyesinden 7.439 m, en alçak nokta ise, deniz seviyesinden 132 m yükseklikteki Kara Darya'dır. Toplam alanın %94'ünden fazlasının deniz seviyesinden yüksekliği 1.000 m'yi aşar ve toplam yüzölçümünün yaklaşık %40'ı 3.000 m'den yüksektir. Kırgızistan'ın nüfusunun neredeyse tamamı 1.800 m'den daha yüksekte yaşamaktadır.</p> <p>Doğu batı istikametinde 2.000 km uzunluğunda ve 400 km genişliğinde bir kara kitlesi olan Tanrı Dağları'nın yaklaşık üçte ikisi Kırgızistan toprakları içinde yer almaktadır. Tanrı Dağları doğu, batı, kuzey, güney ve orta kısımlar olmak üzere, beş bölümde ele alınabilir.</p> <p>Tanrı Dağları'nın orta kesimlerinde yer alan Terskey Ala Dağı, Kırgız Sırtları, Batal Kokşaal Dağı ve Akşırak Kuyluğu ile Güney İngilçek ve Kayında buzulları özellikle dağcılık açısından oldukça önemlidir. Güney İngilçek Buzulu Çin ve Kazakistan sınırı arasında yer almakta olup, 62 km uzunluğu, 3.5 km genişliği ve 200 m kalınlığıyla dünyanın en büyük buzullarından biridir. Bölgede 7.000 m'yi aşan iki zirve (Tengri ve Pobeda), 6.000 m'yi aşan 23 zirve ve 5.000 m'yi aşan 80 zirve bulunmaktadır.</p>

	<p>Kırgızistan'ın güneyinde yer alan Pamir Dağları'nda iklim genel olarak Tanrı Dağları'ndaki iklime benzemekle beraber daha durağan ve daha az nemlidir. Zaalaya, Türkistan ve Alay Dağları'nda bulunan zirveler özellikle dağcılık açısından önemlidir.</p> <p>Ülkede genel olarak büyüklü küçüklü yaklaşık 40.000 dere ve ırmak bulunmaktadır. Kırgızistan'ın en önemli nehirleri; Narın (535 km), Çuy (221 km) ve Çatkal (205 km)'dir. Kırgız Cumhuriyeti'nde 1.923 adet göl bulunmakta ve kapladıkları alan 6.836 km²'ye ulaşmaktadır. Issık Göl (6.236 km²), Son Göl (275 km²) ve Çatır Göl (175 km²) Kırgızistan'ın en büyük gölleridir. Bunlardan en önemlisi, aynı zamanda dünyanın en büyük ikinci krater gölü olan Issık Göl'dür. 668 m derinliği ile dünyanın en derin göllerinden biri olan Issık Göl'ün kuzey ve güney kıyıları, bu kıyılara paralel uzanan Tanrı Dağları tarafından çevrelenmiştir ve bu dağlardan gelen 80 civarında irili ufaklı ırmak göle akmaktadır. Issık Göl'ün biraz tuzlu olan suyu en soğuk havalarda bile donmaz. Issık Göl sahip bulunduğu büyük su hacmiyle çevresinin iklimini de büyük ölçüde etkiler. Çevresi karla kaplı olduğu halde, kışın bölgede ılıman bir iklim hüküm sürer. Yaz aylarında ise, Kırgızistan'ın diğer bölgelerinden daha serin ve daha az nemli olmasıyla, kaliteli kumsalı ve zengin bitki örtüsü ile turistik bir cazibe noktasıdır.</p> <p>Kırgızistan'ın genel bitki örtüsünü orman, makilikler, bozkır, step, çayır ve su bitkileri oluşturur. Bitki örtüsünde görülen başlıca türler ise çam, ceviz, fıstık, huş ağacı, akağaç ve kavaktır. Güneybatı Tien Şan'da bulunan ceviz ormanı özel bir öneme sahiptir.</p>
<p>Nüfus ve İşgücü</p>	<p>Ülke başkent ve 7 İdari Bölge'ye (ile) ayrılmıştır. Başkent Bişkek'e özel bir statü verilmiştir. iller ve kapsadıkları şehirler şöyledir;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Başkent : Bişkek (849.200 kişi) 2. Çuy ili (793.000 kişi) : Kant, Karabalta, Tokmak 3. Issık – Göl ili (480.800 kişi) : Karakol, Balıkçı, Çolponata 4. Narın ili (269.500 kişi) : Narın 5. Talas ili (244.000 kişi) : Talas 6. Celalabad ili (981.000 bin kişi) : Celalabad, Maylısuu, Taşkömür, Kökyangak 7. Oş ili (1.328.700 bin kişi) : Oş, Kızılkıya, Sülükta, Özgön, Karasuu 8. Batken ili (415.800 bin kişi) : Çonkara, Haydarkan, Çek, Cahgijer
<p>Siyasi ve İdari Yapı</p>	<p>Cogorku Keneş (Kırgız Cumhuriyeti Büyük Meclisi)</p> <p>Kırgız Cumhuriyeti Büyük Meclisi-Kırgız Cumhuriyeti Parlamentosu, kendi yetkileri çerçevesinde yasama ve denetim fonksiyonlarını yerine getirmekte olup, toplam 90 milletvekilinden oluşmaktadır. Büyük Meclis daimi faaliyet gösteren, parti sistemine dayalı olarak seçilen milletvekillerinden oluşmaktadır. Partiler için %0,5 bölge barajı uygulanmaktadır. Milletvekili seçimine 25 yaştan büyük ve seçime katılma hakkına sahip Kırgız Cumhuriyeti vatandaşı katılabilir.</p>

	<p>Parlamento seçimleri 5 yılda bir yapılmaktadır.</p> <p>Ayrıca, yine 5 yılda bir Cumhurbaşkanlığı seçimleri yapılmaktadır. Cumhurbaşkanlığı seçimlerine, 35 yaşından büyük, 65 yaşından küçük, Kırgızca bilen, 15 yıl süre ile ülkede ikamet etmiş olan ve en az 50 bin seçmenin imzasını toplayabilen her Kırgız Cumhuriyeti vatandaşı katılabilir. İki turlu yapılan seçimlerde, 1'inci turda katılan seçmenlerin %50'den fazlasının oyunu alan seçilmiş olur. Çoğunluğun sağlanamaması halinde 2'nci tura en çok oy alan iki aday katılır. Bu turda %50'nin üstünde oy toplayan aday seçilmiş olur.</p> <p>Anayasaya göre yasalar Büyük Meclise sunulmaktadır. Büyük Meclis, yasa üzerinde değişiklikler yaptıktan sonra bir ay içinde Kırgız Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın onayına sunmaktadır.</p> <p>Yürütme: Kırgız Cumhuriyetinde yürütme Hükümet tarafından yerine getirilir. Kırgız Cumhuriyeti Anayasası ile Hükümete, Cumhurbaşkanı ve Parlamento'ya tanınan yasama ve denetim yetkisi dışındaki tüm devlet yönetimi konularında karar verme yetkisi tanınmış bulunmaktadır. Yürütme organları Bakanlıklar, Devlet Hizmet Başkanlıkları ve Devlet Ajans Müdürlükleri olarak örgütlenmiştir. Başbakan, Büyük Meclisin onayı ile Cumhurbaşkanı tarafından atanmaktadır. Bakanlar Kurulu Başbakan, Başbakan Yardımcısı ve 14 Bakandan oluşmaktadır.</p> <p>Anayasaya göre Cumhurbaşkanı devlet organlarının koordinatörü durumundadır. Ancak Anayasa'da, yürütme ile ilgili olarak kararname çıkartma, iptal etme ve değişiklikler yapma yetkisi bulunması nedeniyle Cumhurbaşkanı yürütmenin nihai karar makamı niteliğini korumaktadır.</p> <p>Devlet iktidarını temsil eden Cumhurbaşkanı, Anayasadan kaynaklanan geniş yetkilerle donatılmıştır. Devletin egemenliği ve dokunulmazlığına yönelik tedbirleri alır, savunma, devlet organlarının işleyişini ve koordinasyonunu sağlar, Devletin iç ve dış siyasetini belirler, hükümet yapısını ve hükümet üyelerini tespit eder, Parlamento teklifi ile Başbakan'ı onaylar, Başbakan veya hükümetin istifası ile ilgili kararları alır, idari kuruluşların yöneticilerini atar.</p>
<p>Doğal Kaynaklar</p>	<p>Doğal kaynakları; Hidro güç, altın ve diğer metaller, kömür, petrol, doğal gaz, cıva, bismut, kurşun, çinkodur.</p>
<p>Ekonomik Yapı</p>	<p>1991 yılında Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla ülke Sovyet Birliğinin kaynaklarından mahrum kalmış, özel tüketimde düşüş görülmüş ve kamu harcamaları artmıştır. Bunun sonucunda 1991-1995 döneminde GSYİH 1990'daki seviyesinin yarısına inmiştir. Tüm ekonomik göstergeler kötüye gitmiş, hiperenflasyon, artan işsizlik ve reel gelirden düşüş yoksulluğun artmasına yol açmıştır.</p> <p>1993 yılında ulusal para tedavüle girmiş, fiyatlar serbest bırakılmış, ticaret mevzuatı ile tarım sektöründe reform yapılmış, varlıklar özelleştirilmiş ve serbest bir ticaret rejimi kabul edilmiştir. Bu sayede ekonomi 1996 yılından itibaren normalleşmeye başlamıştır.</p> <p>1998 yılında yaşanan Rusya Krizi ertesinde Kırgız ekonomisi istikrara kavuşarak yılda yaklaşık %5 oranında büyümüştür. Tarım ve madencilik sektörleri eskiden beri güçlü olarak tanımlanan sektörlerdir.</p>

	Bunların yanı sıra, inşaat ve enerji ile ulaştırma, ticaret ve catering gibi hizmet sektörü alanlarında da sağlıklı bir büyüme gözlemlenmektedir. 2012 itibariyle Kırgızistan topraklarında faaliyet gösteren 24.900 bin girişimci bulunmaktadır. Söz konusu girişimcilerin yarısından fazlası tarım alanında çalışmaktadır. Tüzel kişilerin içinde ise büyük payı Bişkek'te yoğunlaşmış küçük işletmeler almaktadır.
Dağıtım Kanalları	<p>Bağımsızlık ertesinde Sovyetler döneminde kurulmuş bulunan dağıtım ağları tamamen çökmüş olup, özel sektör bu alandaki boşluğu esas itibariyle gayri resmi ve küçük ölçeklerdeki girişimlerle doldurmaya çalışmaktadır. Türkiye'den ihraç edilen mallar yine Türkiye merkezli veya Kırgızistan'da Türk sermayesiyle kurulmuş distribütörler yoluyla Kırgız pazarına girmektedir.</p> <p>Kırgızistan'da yabancı yatırımların %80'i Bişkek ve çevresinde yapılmaktadır. Yabancı yatırımların çoğunluğu ürünleri için yeterli pazar büyüklüğü olmadığı için Başkent ve çevresi ile sınırlı kalmaktadır. İthal malların büyük kısmı Bişkek pazarı için Kazakistan'dan karayolu ile temin edilmektedir. Oş bölgesinde satılan mallar Özbekistan'dan ithal edilmektedir. Diğer ürünler Çin'den gelmektedir. Ürünlerin dağıtımının yapıldığı karayollarının kalitesi standartların altındadır. Ancak yapımı uzun zamandır ertelenen, Güney Kazakistan ile Issık Göl bölgesini bağlayacak olan otoyol Kazakistan bağlantısını geliştirecektir. Çin ile bağlantı sağlayan karayollarının ıslahında da gelişme yaşanmaktadır.</p>
Pasaport ve Vize İşlemleri	İki ülke vatandaşları 90 güne kadar seyahatlerinde vizeden muaftır.

2- Kırgızistan'ın Dış Ticareti

Tablo 1 - Ülkenin Dış Ticaret Göstergeleri (Milyon Dolar)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
İhracat	1.683	1.773	1.884	1.441	1.423	1.791	1.690
İthalat	5.373	5.983	5.735	4.068	3.844	4.481	4.830
Hacim	7.056	7.756	7.619	5.509	5.267	6.272	6.520
Denge	-3.690	-4.210	-3.851	-2.627	-2.421	-2.690	-3.140

Kaynak: Trade Map

Tablo 2 – Kırgızistan'ın İhracatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2016	2017	2018
	TOPLAM	1.423.028	1.790.758	1.690.340
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	1.423.028	1.790.758	1.690.340
2616	Kıymetli metal cevherleri ve konsantreleri	701.584	700.384	664.194
6106	Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler, gömlek - bluzlar (örme)	67.783	143.754	124.480
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	8.532	49.054	94.574
0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	38.240	46.952	84.799
7404	Bakır döküntü ve hurdaları	55.011	52.527	54.953
5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	10.614	16.170	53.157
8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	19.077	24.692	34.207
7005	Float cam ve yüzeyi taşlanmış veya parlatılmış cam (plakalar halinde)	43.274	78.531	30.499
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	14.853	27.395	29.377
2523	Çimento	11.988	41.676	28.226
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde edilmiş külçeler	3.974	6.160	25.409
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	2.094	8.928	20.282
2716	Elektrik enerjisi	2.644	4.706	17.258
6103	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	103	24.623	16.339
6105	Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler (örme)	6.684	29.324	16.325
6401	Dış tabanı ve yüzü kauçuk ve plastik maddeden olan su geçirmez ayakkabılar	5.979	16.614	13.281
1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	6	26.652	12.241
7112	Kıymetli metallerin, kaplamalarının artık ve döküntüleri, artıkları	2.498	7.878	11.569
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	108	2.716	11.175
0813	Meyve (kurutulmuş) (0801, 0806'de kiler hariç)08. fasıldaki sert ve kabukluların karışımları	5.355	5.139	11.031
2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	14.405	24.456	10.617
3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	12.902	22.111	10.530
0405	Sütten elde edilen yağlar, sürülerek yenilen süt ürünleri	7.413	5.947	10.345
2702	Linyit (siyah kehribar hariç)	7.581	12.319	9.462
7506	Nikelden saclar, levhalar, şeritler ve yapraklar	2.040	5.694	9.267
8539	Kızma-deşarj esaslı elektrik ampulleri (monoblok far üniteleri ve mor-kızıl ötesi ışınli ampuller); ark lambaları	0	0	7.565

6907	Cilasız veya sırsız seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım taşları, mozaik küpler vb.	8.266	5.981	7.200
0402	Süt, krema (konsantre edilmiş, ilave şeker veya diğer tatlandırıcı madde içerenler)	24	529	7.103
6403	Dış tabanı kauçuktan, plastik maddeden, tabii veya terkip yoluyla elde edilen köseleden ve yüzü deriden olan ayakkabılar	2.677	3.947	7.012
0406	Peynir ve pıhtılaşmış ürünler	5.375	11.408	7.001
8408	Sıkıştırılmayla ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motorlar (dizel ve yarı dizel)	4.968	16.367	6.216
4104	Sığır (buffalo dahil) ve at cinsi hayvanların dabalı ve yarı dabalı post ve derileri	6.277	9.681	5.933
6902	Ateşe dayanıklı tuğlalar, döşeme tuğlaları, karolar ve inşaatta kullanılan ateşe dayanıklı benzeri seramik eşya	5.956	9.083	5.866
6104	Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	3.652	6.617	5.562
0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	4.459	5.940	5.355
0101	Canlı atlar, eşekler, katırlar ve bardolar	2.998	7.094	5.140
0809	Kayısı, kiraz, şeftali, erik ve çakal eriği (taze)	1.137	7.873	4.832
0401	Süt ve krema (konsantre edilmemiş, ilave şeker veya diğer tatlandırıcı madde içermeyen)	2.137	4.716	4.743
7106	Gümüş (altın veya platin yaldızlı gümüş dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	3.490	4.267	4.686

Kaynak: Trade Map

Tablo 3 – Kırgızistan’ın İthalatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2016	2017	2018
	TOPLAM İTHALAT	3.844.473	4.481.291	4.829.579
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	328.983	556.315	535.877
6402	Dış tabanı ve yüzü kauçuk veya plastik maddeden olan diğer ayakkabılar	202.293	218.240	251.739
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	68.239	95.472	143.711
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	106.966	156.244	143.467
5515	Sentetik devamsız liflerden diğer dokunmuş mensucat	110.447	101.004	108.412
8302	Adi metallere donanım, tertibat vb. eşya (mobilya, kapı, pencere, bavul, askılık vb için)	8.475	13.953	87.381
2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	43.345	73.420	78.473
6406	Ayakkabı aksamı, iç taban, topuk rampası, getr, tozluk, dizlik vb ve bunların aksamı	13.836	40.059	68.106
6114	Diğer giyim eşyası (örme)	33.492	37.335	62.674
5408	Suni filament ipliklerinden dokunmuş mensucat	26.113	78.272	62.267
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	43.250	47.718	57.202
7214	İnşaat demiri	21.611	37.740	57.137
5512	Sentetik devamsız liflerden dokunmuş mensucat (ağırlık)	14.533	70.383	52.150

	itibariyle %85 veya daha fazla sentetik devamsız lif içerenler)			
4202	Deri ve köseleden sandık, bavul, valiz, evrak çantası, seyahat eşyası, kılıf vb.	30.685	36.956	51.328
6103	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	22.002	25.652	45.411
6004	Diğer örme mensucat (en>30cm, elastomerik/kauçuk iplik=>%5)	14.334	14.471	45.403
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	42.678	42.729	44.083
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	32.937	49.537	42.250
1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	41.911	43.983	40.536
8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	83.338	32.040	39.386
3402	Yıkama, temizleme müstahzarları (sabunlar hariç)	15.515	18.150	36.529
1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	38.509	36.179	35.385
8703	Otomobiller	29.168	37.239	34.787
7306	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller	24.612	27.900	33.002
1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	26.346	34.759	32.349
6405	Diğer ayakkabılar	22.216	22.967	31.157
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)	28.072	28.813	31.017
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanlar	14.097	20.293	29.015
8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb	27.471	28.147	28.941
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	20.461	26.112	28.855
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	13.313	17.980	28.112
2202	Sular (mineral ve gazlı sular dahil) ve alkolsüz diğer içecekler (tatlandırıcı, lezzetlendirilmiş)	14.454	26.489	26.890
3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	18.119	17.858	26.323
6104	Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	9.978	17.259	26.199
0809	Kayısı, kiraz, şeftali, erik ve çakal eriği (taze)	7.710	15.462	25.948
8701	Traktörler	5.478	19.327	25.598
8413	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri	24.223	16.634	25.512
8431	İş ve Maden Makinelerinin aksam ve parçaları	24.074	30.598	25.362
4410	Ağaçtan ve diğer odunsu maddelerden yonga levha, oriented strand board (OSB), vb. levhalar	16.508	17.096	25.242
0207	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatatı (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	16.334	25.362	25.078

Kaynak: Trade Map

Tablo 4 – Kırgızistan’ın Ülkeler İtibariyle İhracatı (Bin Dolar)

Sıra	Ülkeler	2016	2017	2018
	TOPLAM İHRACAT	1.423.028	1.790.758	1.690.340
1	Birleşik Krallık	32.009	191.218	669.985
2	Rusya Federasyonu	145.209	262.214	272.326
3	Kazakistan	151.151	297.194	220.364
4	Özbekistan	125.074	146.285	158.500
5	Türkiye	89.976	131.204	104.002
6	Çin	79.703	97.474	61.238
7	Tacikistan	21.840	24.288	47.070
8	Litvanya	7.544	15.401	46.226
9	Belçika	10.883	21.163	14.095
10	İran	8.148	12.669	13.885
11	Bulgaristan	4.548	3.732	7.628
12	Beyaz Rusya	898	8.587	6.971
13	Ukrayna	3.167	3.545	6.425
14	Almanya	6.385	4.361	6.168
15	Sırbistan	4.382	5.994	5.735

Kaynak: Trade Map

Tablo 5 – Kırgızistan’ın Ülkeler İtibariyle İthalatı (Bin Dolar)

Sıra	Ülkeler	2016	2017	2018
	TOPLAM İTHALAT	3.844.473	4.481.291	4.829.579
1	Çin	1.464.957	1.500.066	1.942.258
2	Rusya Federasyonu	799.822	1.180.545	1.198.348
3	Kazakistan	635.548	585.995	470.493
4	Türkiye	190.776	224.930	290.179
5	Özbekistan	69.767	163.618	177.790
6	ABD	153.606	155.318	128.454
7	Almanya	62.407	67.506	74.397
8	Japonya	18.951	34.450	48.246
9	Litvanya	8.134	27.573	35.730
10	Hindistan	22.660	28.814	31.448
11	Beyaz Rusya	35.166	83.118	31.132
12	Ukraine	39.784	38.901	29.682
13	G. Kore	25.964	46.366	27.741
14	İtalya	25.483	27.402	25.940
15	Fransa	21.782	26.881	25.655

Kaynak: Trade Map

3- Türkiye ile Kırgızistan Arasındaki Ticari İlişkiler

Tablo 1 - Türkiye Kırgızistan Dış Ticaret Değerleri (Milyon Dolar)

Yıl	İhracat \$ / Bin	İhracat Değişim %	İthalat \$ / Bin	İthalat Değişim %	Hacim \$ / Bin	Denge \$ / Bin
2007	181.311	37,2	45.020	64,0	226.331	136.291
2008	191.351	5,5	47.974	6,6	239.325	143.376
2009	140.002	-26,8	31.446	-34,5	171.448	108.556
2010	129.202	-7,7	30.900	-1,7	160.102	98.302
2011	180.241	39,5	52.123	68,7	232.364	128.118
2012	257.470	42,8	45.226	-13,2	302.697	212.244
2013	388.336	50,8	36.964	-18,3	425.300	351.372
2014	421.431	8,5	65.648	77,6	487.079	355.783
2015	294.702	-30,1	76.858	17,1	371.560	217.844
2016	308.933	4,8	101.067	31,5	410.000	207.866
2017	343.600	11,2	143.794	42,3	487.394	199.806
2017 / (1-9)	265.835	13,3	124.311	52,3	390.146	141.524
2018 / (1-9)	291.530	9,7	41.165	-66,9	332.695	250.365

Kaynak: Trade Map

Tablo 2 - Kırgızistan'a Başlıca Ürünler İtibariyle İhracatımız (Bin Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2016	2017	2018
	TOPLAM İHRACAT	308.933	343.600	377.073
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallere kaplama metallere)	32.460	42.593	61.917
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	26.840	29.776	26.108
6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	21.323	29.916	26.088
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	5.299	11.782	18.594
6104	Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	3.716	6.057	12.322
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	7.727	13.362	11.476
6108	Kadın ve kız çocuk için kombinezon, jüpü veya jüpon, slip ve külot, gecelik, pijama, lizöz, bornoz vb. eşya (örme)	4.593	7.893	9.417
6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	3.810	5.921	8.081
6006	Diğer örme mensucat	19.865	7.313	7.517
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	5.468	7.042	6.853
9619	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya	13.842	10.443	6.689
6115	Külotlu çoraplar,taytlar, kısa ve uzun konçlu çoraplar, soketler (varis çorapları dahil) ve patik çoraplar (örme)	4.370	5.139	5.937
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanlar	3.214	2.899	5.898
5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	5.198	5.080	5.713
6004	Diğer örme mensucat (en>30cm, elastomerik/kauçuk iplik=>%5)	11.818	3.762	5.672
3214	Macunlar, reçineli çimentolar ve boyacılıkta kullanılan dolgu ve sıvama maddeleri	1.298	1.493	4.793
6103	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	6.549	3.625	4.542
5407	Sentetik filament iplikten dokunmuş kumaşlar	7.420	4.176	4.532
6107	Erkek ve erkek çocuk için külotlar, slipler, gece gömlekleri, pijamalar, bornozlar, robdöşambırlar ve benzeri eşya (örme)	3.336	5.761	4.185

6403	Dış tabanı kauçuktan, plastik maddeden, tabii veya terkip yoluyla elde edilen köseleden ve yüzü deriden olan ayakkabılar	2.191	2.366	4.035
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	3.252	3.489	3.827
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)	2.596	2.736	3.598
6211	Spor, kayak ve yüzme kıyafetleri; diğer giyim eşyası	2.286	9.363	3.556
6205	Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler	1.831	2.171	3.316
6111	Bebek için giyim eşyası ve aksesuarı (örme)	2.285	8.329	3.094
1704	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)	3.333	3.132	2.512
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	665	1.669	2.173
6206	Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler ve gömlek-bluzlar	593	945	2.146
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	489	782	2.105
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	1.645	1.879	1.876
3917	Plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları (manşon, nipel, dirsek, flanşlar, vb.)	1.982	1.567	1.873
8474	Toprak, taş, metal cevheri vb. ayıklama, eleme, tasnif, ayırma, yıkama, kırma, öğütme, yoğurma, kalıplama vb. Makinaları	2.156	609	1.822
8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	-	46	1.815
8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb	629	284	1.778
8464	Taş, seramik, beton, asbestli çimento vb mineral maddeleri işlemeye veya camı soğuk olarak işlemeye mahsus makinalar	427	1.106	1.735
5208	Pamuklu mensucat (ağırlık itibariyle % 85 veya daha fazla pamuk içerenler)(m2. ağırlığı 200 gr. ı geçmeyenler)	2.647	868	1.720
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	1.960	2.656	1.622
6005	Çözümlü tipi örgülü diğer mensucat	382	1.578	1.621
8302	Adi metallerden donanım, tertibat vb. eşya (mobilya, kapı, pencere, bavul, askılık vb için)	1.467	1.804	1.573
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	988	1.252	1.546

Kaynak: ITC - TRADEMAP

Tablo 3 - Türkiye'nin Kırgızistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2016	2017	2018
	TOPLAM İTHALAT	101.067	143.794	47.342
5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	9.600	13.644	15.154
0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	9.531	10.705	9.366
2616	Kıymetli metal cevherleri ve konsantreleri	1	466	8.162
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	68.986	98.621	3.872
0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	1.168	3.621	2.511
0504	Hayvan bağırsak, mesane ve midesi (taze, soğutulmuş, dondurulmuş, tuzlanmış, salamura, kurutulmuş veya tütsülenmiş)	1.309	1.298	2.153
7602	Aluminyum döküntü ve hurdaları	1.257	2.073	2.113
711	Geçici olarak konserve edilmiş sebzeler	3.021	3.274	1.610
0813	Meyve (kurutulmuş) (0801, 0806'de kiler hariç)08. fasıldaki sert ve kabukluların karışımları	557	390	314
7404	Bakır döküntü ve hurdaları	2.050	6.731	276
7601	İşlenmemiş aluminyum	305	170	266
2617	Diğer metal cevherler ve konsantreleri	82	1.347	250
4101	Sığır (bufalo dahil) ve at cinsi hayvanların ham post ve derileri	293	14	229
4106	Diğer hayvanların dabalılanmış veya crust (ara kurutmalı) post ve derileri	55	109	116
4104	Sığır (buffalo dahil) ve at cinsi hayvanların dabalılanmış veya crust (arakurutmalı) post ve derileri	34	40	76
9001	Optik lifler, demetleri, kabloları; polarizan maddeler; mercekler (kontakt lensler dahil), prizmalar, aynalar vb eleman	-	-	66
6004	Diğer örme mensucat (en>30cm, elastomerik/kauçuk iplik=>%5)	-	-	59
0511	Başka yerde belirtilmeyen hayvansal ürün ve (yenmeyen) cansız hayvan	65	628	59
4102	Koyun ve kuzuların ham derileri	31	86	52
1212	Keçiboynuzu, deniz otları ve diğer algler, şeker pancarı, şeker kamışı vs.	2	-	50

7901	İşlenmemiş çinko	-	100	33
8201	Tarımda, ormancılıkta, bahçecilikte kullanılan el aletleri (bel, kürek, kazma, bağcı bıçakları, budama makası vb eşya)	-	-	28
1206	Ayçiçeği tohumu	-	-	24
8480	Metal dökümhaneleri için dereceler; döküm plakaları; döküm modelleri; metaller, karbürler, cam, plastik vb için kalıplar	1	-	21
4105	Koyun ve kuzuların dabaklanmış veya crust (ara kurutmalı) derileri	-	190	18
4409	Şekil verilmiş ağaçlar (lambalanmış, yiv açılmış, set açılmış, şevlenmiş, ortaları (V) şeklinde oluklanmış vb.)	-	-	16
6201	Erkek veya erkek çocuk için palto, kaban, kolsuz ceket, pelerin, anorak (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar vb. eşya	-	-	15
7902	Çinko döküntü ve hurdaları	82	19	14
8483	Transmisyon milleri, kranklar; yatak kovanları ve mil yatakları; dişliler ve sistemleri;vidalar;dişli kutuları volan vb	-	-	11
1404	Tarifenin başka yerinde yer almayan bitkisel ürünler	5	1	10
4103	Diğer ham post ve deriler	128	23	9
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	0	0	7
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	0	0	6
7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	410	0	6
2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	0	0	6
4203	Tabii veya terkip yoluyla elde edilen deri ve köseleden giyim eşyası ve aksesuarı	0	0	4
2852	Civanın organik veya inorganik bileşikleri (amalgamlar hariç)	0	0	2
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	4	2	2

Kaynak: ITC - TRADEMAP

4- Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Ülkedeki Serbest Bölgeler (Özel Ekonomik Bölgeler)

Kırgızistan'da 4 adet Serbest Ekonomi Bölgesi faaliyette bulunmaktadır. Bunlar sırayla Bişkek, Karakol, Narın ve Maymak Serbest Ekonomi Bölgeleridir. Kırgızistan'da ilk olarak Narın Serbest Ekonomi Bölgesi 20 Nisan 1991 tarihinde 42,5 bin kilometre alanda açılmıştır. Daha sonra, 1993 yılının Mayıs ayında Kırgız Cumhuriyeti Meclisi Kararnamesi ile Issık Göl bölgesinin Karakol şehrinde 'Karakol' Serbest Ekonomi Bölgesi faaliyete geçmiştir. Aynı Kararname ile Calalabad ilinin Alay, Çon- Alay ve Kara Kulca ilçelerinde Serbest Ekonomi Bölgeleri oluşturulmuştur. 29 Haziran 1995 tarihli Meclis Kararnamesi ile 'Manas' havaalanı, buna yakın olan AkÇiy köyü ve Bişkek şehrindeki Milli Sergi Merkezi'nin sınırlarını kapsayan bölge 'Bişkek' Serbest Ekonomi Bölgesi olarak ilan edilmiştir. 1997 yılında ise Talas ilinde 300 hektarlık alan üzerinde 'Maymak' Serbest Ekonomik Bölgesi oluşturulmuştur.

Ayrıca 2008 yılında Talas bölgesinde Kırgızistan ve Kazakistan sınırında iki ülkenin eşit miktarlarındaki arazide yer alacak yeni Serbest Ekonomi Bölgesinin oluşturulması iki ülke Hükümeti tarafından onaylanmış olup, hâlihazırda Kırgızistan finansman arayışındadır.

1998 yılında Kırgızistan Cumhuriyeti tarafından kurulmalarına karar verilen Torugart, İrkeştam, Ak-Col, Çaldovar, Kara-Su, Şarkan-Say, Üç-Korgon ve Gülçe Serbest Gümrük Bölgeleri ise gerekli yasal düzenlemeler yapılmadığından ve hukuki altyapı ile serbest gümrük bölgesi yürütme mekanizması oluşturulmadığından dolayı halen faaliyet dışı bulunmaktadır.

<i>İş Yapma Prosedürleri Sayısı</i>			
Sıralama Konusu	DB 2013 Sırası	DB 2012 Sırası	Değişim
İş Kurma	15	16	1
Yapı Ruhsatı Alma	67	67	-
Mülkiyet Kaydı	177	182	5
Kredi Alma	11	16	5
Yatırımcının Korunması	12	9	-3
Vergi Ödeme	13	13	-
Sınır Ötesi Ticaret	168	162	-6
Sözleşmelerin Uygulanması	174	173	-1
İş Kapatma	47	48	1